

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

קם מכסאו, אף הוא נסער עד מאד, הגבאי חשב, שהרבי יצוה עליו לתפוס את העני ולקחת ממנו את כל הכסף שנתן לו, מה גדלה פליאתו כאשר שמע שהרבי משמיע אנחת רוחה ואומר: "אה, איזו שמחה! איזו שמחה גרמת לי בדבריך, ברוך השם, שהעני הזה אינו חגר"... לאחר דקות נוספות נכנס הגבאי בשנית, ובפיו הודעה נוספת, העני גם אינו אלמן "ראיתי את אשתו בחוץ", ושוב מביע הרבי את שמחתו העצומה על כך! כך נראים גדולי ישראל, החפצים בטובת בניו של הקדוש ברוך הוא.

"מאת כל איש" (כה, ב)

כתב ה'משך חכמה' איש ולא אשה. 'מאת כל איש', ולא מאת כל אשה, שהרי בגמרא אמרו כי אסור לגבאי צדקה לקחת מאשה נשואה צדקה מרובה, כיון שאין הממון שלה (בבא קמא ק"ט). נמצא כי הותר לקחת לתרומת המשכן מאת כל איש אך לא מאת כל אשה, אלא מאשה גדולה אשר אינה נשואה, עכ"ד. כשחלה רבי שלמה ממאהילוב, מוותיקי תלמידי רבינו הגר"א, והיה צריך לנסוע לצרכי ריפוי, נסע עמו אחד מתלמידיו לשרתו בדרך. בדרכו קיבץ עבורו נדבות לצורך הוצאות רפואתו ונסיעתו. באמצע הדרך לנו במלון דרכים, ובעל הבית לא שהה באכסניא. בבוקר, לאחר שהרחיקו מן המקום כמה פרסאות, שאל רבי שלמה את תלמידו, מה זאת שלא ראינו את בעל הבית במלון, ולא בא לשאול בשלומנו, השיבו התלמיד, כי בעל הבית נסע מן המקום, המשיך רבי שלמה ושאל, שמא קיבלת נדבה מבעלת הבית. כשענה לו בחיוב, נחרד מאוד, ומיד ציווה לבעל העגלה לעצור ולשוב על עקבותיו למלון, כדי להשיב כסף הנדבה אל האשה. והסביר רבי שלמה מפני שאמרו חז"ל (שלהי בבא קמא) 'לוקחין מהן (מן הנשים) דבר מועט, אבל לא דבר מרובה', ומי יודע אם אצל בעל המלון סכום זה נחשב ל'מועט' או ל'מרובה'. וחייבין להחזיר את הכסף. (עליות אליהו)

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

אין לשנות את היעוד המקודש של הבית או של האדם, ובביאור דרך משל. בית מגורים גדול נבנה בתכנון מדוייק למען המטרה שהועידו לו. בכל קומה של הבנין נבנו כמה דירות ובהן חדרים מרווחים המותאמים לצרכי המשפחה שתדור שם, חדרי שינה, מטבח, ארונות קיר, וכן שכלולים נוספים הותקנו בדירות, כדי ליצור תנאים מושלמים לכל מי שעתיד לגור שם. והנה, ביום מן הימים, לאחר שהבנין כבר עמד על תילו, הוחלט לשנות את יעודו. במקום לאכלס את הדירות במשפחות למגורי קבע, הפכו את המקום לבית חולים. מובן מאליו, שהיה צורך לערוך שינויים רבים במבנה כדי שיוכל לשרת את היעד החדש. הדירות שבכל

קומה אוחדו ונעשו לדירה אחת גדולה. חלק מן המטבחים בוטל, ובמקומם נבנו חדרי חולים, חדרי רופאים, חדרי ניתוח ועוד. אולם במשך השנים נוכחו לדעת כי למרות המאמצים

איתא במדרש (ויקרא רבה ל, יג) ויקחו תרומה אינו אומר אלא "ויקחו לי תרומה", אותי אתם לוקחים. וצריך ביאור, מה הכוונה שלוקחים את הקב"ה. ויש לבאר, בהקדם פירושו של הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג ז"ע עה"פ (ויקרא יט) "ואהבת לרעך כמוך אני ד'". וביאר עם עובדא דהוה בשני חברים נאמנים מימי נעוריהם, שבהגיעם לפרק נישואיהם נפרדו מהדדי ונקבע מקום מגוריהם בעיירות הרחוקות זו מזו. ויהי היום, ואחד מהן נחשד על שוא שגנב כלי זהב מבית המלוכה, ונחרץ דינו לתליה בפני אנשי העיר. ואתרמי מילתא שעבר אז ידיו מנוער, וכראותו שעוד מעט וחבירו איננו, קפץ לפני השופטים והשוטרים, וצעק בכל כוחו, לא תהרגוהו כי נקי הוא מכל פשע, אנכי הגנב ואותי תתלו. והחלו השוטרים להתיר את הנידון מכבליו ולקשור החבל על צואר השני, אך מיד הכיר עמיתו שאין זה כי אם חבירו מנוער, וידע כי חף הוא מכל אשמה ורק מוסר את נפשו להצילו. ולזה עמד הוא וצעק, לא כן, אלא אנכי הגנב, ולי משפט מות. אולם גם חבירו לא הרפה וצעק כי הוא האשם בדבר, וכה נתווכחו זה עם זה זמן רב. והשופטים המה ראו כן תמהו ולא ידעו מה להכריע בנידון מוזר הלז, והביאו את שניהם בפני המלך, למען ירא וישפוט הוא כדת מה לעשות, ושאל להם המלך מה זה ועל מה זה, ואמרו לו דברים כהווייתן, כי חברים נאמנים הם מאז, ואי אפשר לאחד לראות ברעה אשר ימצא את חבירו על לא דבר. נענה ואמר להם המלך, בטוח אני כי שניכם נקיים מכל עוון, ומשתומם אני על עוצם האהבה השרויה ביניכם אשר לא ראיתי כזאת מעולם. ובקשתי אחת היא, שתואילו נא בטובכם להכניס גם אותי באהבתכם העזה והנאמנה, כי גם אנכי חפץ בקרבות וריעות כזו. ופירש הרבי ר' שמעלקא שזה שאמר הכתוב, "ואהבת לרעך כמוך", שתאהוב את חבירך באהבה עזה ממש כמוך, וכאשר יראה הקב"ה את אהבתכם העצומה, יענה ויאמר, אני ד', הנה אני פה עמכם, ואנא תכניסו גם אותי כביכול באהבתכם.

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

האדמו"ר מסאטמר זצ"ל בעצמו היה ידוע כאחד ממחלקי הצדקה הגדולים בדורו, וכל הכספים שהגיעו אל שולחנו חולקו עוד באותו היום לעניים ולנצרכים. פעם הגיע אליו עני, שהתלונן על מצוקותיו הגדולות, ובקש את סיועו של הרבי. הוא ספר בבכי על כך שהתאלמן מאשתו ונותר לבדו עם מספר יתומים. עוד ספר, כי רגלו האחת קטועה ופשט את ידו כדי לקבל צדקה מהרבי. הרבי נתן לו כמו לכולם, סכום כסף גדול. לאחר מספר דקות נכנס המשמש בקודש אל הרבי, וכולו סוער ורוגש. מה

קרה, שאל הרבי. העני שהיה זה עתה בחדר והציג את עצמו כמי שנקטעה רגלו, אינו חגר בכלל... ראיתיו יוצא מן החדר והולך על שתי רגליו כאחד האדם... ספר הגבאי. והרבי רק שמע את הדברים

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת תרומה

"ועשית עליו זר זהב סביב" (כה, יא)

שלושה זרים הן, של מזבח ושל ארון ושל שלחן... של ארון עדין מונח הוא, כל הרוצה ליקח - יבוא ויקח (יומא עב ע"ב) בספר "לולי תורתך" מובאת עובדה מאלפת שסיפר הרב שך זצ"ל, מה המשמעות של "כל הרוצה ליקח, יבוא ויקח", איך בא לידי בטוי הרצון הזה. וכך היה מעשה: בצעירותי-כך אמר-שוחח עמי זקן אחד אודות אחד מגדולי הרבנים בדור, פוסק נודע לתהלה, ואמר: יחדיו למדנו בצעירותנו בישיבתו של הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל בעיר קראסון שבפלך קיוב. ושם עמנו נער אחד שנפשו חשקה בתורה, אבל מוחו אטום היה ותפיסתו איטית להחריד, והיה מייגע את כל בני הישיבה ומבקש שיבינוהו פשט בכל סוגיא, בכל שאלה ובכל תשובה, עד שכולם נלאו ממנו. רק אני רחמתי עליו, והשבתי לשאלותיו. סבל טרחתו היה ללא נשוא, משום שכאשר הבינוהו שורה אחת היה מבקש להבינו את השורה הבאה, ולא הניח לי ללמד. פקעה סבלנותי, ובקשתי שיניחני לנפשי. הלך ממני בפחי נפש, וכליתי יסרוני. הבטתי לראות מה יעשה ואל מי יגש. מסתבר שכלם כבר דחוהו לפני. ראיתיו יושב בפינת בית המדרש, כפוף על ספר אחד. לא יכולתי להתאפק, וקרבתי בלאט לראות מה הוא לומד. ראיתיו רוכן על הסדור הפתוח בברכת "אהבה רבה", ושמעתיו מתייפח בבקשת "ותן בלבנו להבין". הבנתי שמבקש הוא רחמים שלא יצטרך עוד לבריות, וה' יפקח עיניו במאור תורתו. נכמרו עליו רחמי והושבתיו לצדי, שישאל ככל חפצו. וסיים אותו זקן: "זוה הוא אותו רב גאון שפוסק הלכות - איפה הוא ואיפה אני..."

"ועשית שנים רובים זהב" (כה, טז)

נוראה היתה העניות בפולין, ונערים רבים הוצרכו לסייע בפרנסת משפחותיהם ולצאת בגיל צעיר לשוק החיים. ומעשה היה בנער צעיר, שקינא בחבריו השולחים ידם במסחר ומתפארים ברווחיהם, ביקש לחקותם. אביו, שהיה סוחר, הניא את בנו ממחשבתו, ודרש שישב וילמד בבית המדרש, מששמע שהחפץ חיים זצ"ל הגיע לעירם, לודז', עלה לאכסנייתו עם בנו, וביקש שהגאון הקדוש יורהו להתמיד בלמודו, הן השוק מלא מדוחים, אווירת הרחוב מורעלת ובחור עלול להתקלקל בנקל. "ומה אומר הבן?" שאל החפץ חיים. ענה הבן: "רואה אני את קש"י הפרנסה וחפץ לעזור בכלכלת הבית. הן רואה אני שאבי לא התקלקל בשוק ובמסחר. מדוע חושש הוא שאני אתקלקל?" נענה החפץ חיים ואמר: "שמע בני, חז"ל אמרו על בת היענה שאכזרית היא, ויש להבין, מה אכזריותה? אלא שקיבתה של בת היענה חזקה ונוקשה, והיא אוכלת ומעכלת אף גרוטאות וזכוכיות. סבורה היא שגם ילדיה כן, ונותנת להם שברי זכוכית ומתכות, והם פוצעים את גרונם ואת קיבתם ומתים. כיצא בכך, דידן, אביך מבוגר ומיושב, ואווירת השוק אינה משפיעה עליו לרעה, אבל אתה, שוב לבית המדרש..." (בישישים חכמה)

הגדולים שנעשו כדי לשנות את אופי המבנה, בית החולים רחוק עדיין מלמלא את יעודו החדש בשלמות. העובדה שמלכתחילה נבנה הבנין כבית מגורים, עמדה למכשול בדרך להפיכתו לבית חולים. הנמשל מסביר באופן זה את דרך חייו של האדם: העולם כולו נברא על פי התורה כדי לאפשר לבני האדם לחיות חיי תורה. מסיבה זו ניתנו לאדם כל תכונותיו. כל עוד שהאדם חי על פי התורה, נפשו, גופו וכל מאוייו ותשוקותיו הפנימיים, שנוצרו וניבנו על פי הנחיות התורה, ימצאו את סיפוקם המלא. כשם שבנין מגורים נבנה על פי הנתונים שהדיירים דורשים, כך בנינו של האדם נבנה מלכתחילה על פי ההנחיות של התורה הקדושה. כל מי שיתחכם וימציא תחליפים שונים לחיי תורה על ידי תרבויות חדשות ו"תורות" שונות ומשונות, ימצא את עצמו מבולבל וחסר שביעות רצון, שהרי הבנין, שהוא האדם, כבר בנוי ומאויי הגוף והנפש כבר הותקנו בו. שינוי אורח החיים דומה לאיכלוס בית חולים בתוך בנין מגורים. לעולם, ההתאמה לא תהיה מושלמת ומשביעת רצון. לעומת זאת, ככל שנדקדק במצוות ונקפיד על קלה כבחמורה, נזכה לחיים טובים ומאושרים, שהרי לשם כך נבראנו וכך אנו בנויים בגופנו ובנפשנו.

(רבי ירוחם לייבוויץ ממיר זצ"ל)

"ושכנתי בתוכם" (כה, ה)

בגלות המרה אנו חוששים שנאבד את מדרגת "ושכנתי בתוכם", ובדרך משל לעניי היה בגד נאה. לימים נזקק אותו עני למעות והוצרך למשכן את הבגד. שהה הבגד אצל המלוה והעני לא הזדרז לפדותו. כאשר ראה המלוה שאין הלווה בא לפדות את הלבוש, הוא החליט לשלחו לחייט אומן, כדי שיתקן את הבגד ויתאימו למידתו. כאשר נודע הדבר לעני, הוא התאמץ להשיג מעות ומיד הוא הגיע למלוה לפדות את הלבוש. שאלו המלוה, מדוע כה התאמצת והזדרזת לפדות את המשכון, לאחר שהוא מונח אצלי כבר זמן כה רב, מבלי שמיהרת לפדותו, השיב לו הלווה, המלבוש שהפקדתי אצלך כמשכון, מתוקן ומדוד הוא לפי מידתי. כל זמן שהוא עדיין מתוקן במידה זו, הייתי סמוך ובטוח שבבוא היום אוכל לפדותו וללובשו. אולם כעת, לאחר שעמדת להתאימו למידותיך ולקלקל את מידתו הקודמת, ידעתי שאם לא אפדנו מיד, שוב לא תהיה לי תקוה לפדותו והוא לא יחזור אלי לעולמים. הנמשל הוא, ד' יתברך הכין את ישראל כדי שיהיו ראויים למדרגת "ושכנתי בתוכם". אף בהיות ישראל בגלות, למרות מעשייהם הרעים שגרמו להם לגלות מארצם, הם קיבלו הבטחה שהשכינה תשוב ותשכון בתוכם בעת שיבוא לציון גואל. אולם בראותנו את אורך גלותנו ויותר מכך, כאשר אנו רואים שמפאת הגלות עצמה אנו יורדים ברוחניות, עד שקיים חשש שחלילה לא נהיה ראויים להשראת השכינה, בשעה זו מחוייבים אנו לזעוק לד' שישב במהרה וירחמנו, פן לא נהיה ראויים ח"ו לשוב לתפארתנו כבתחילה. והם הם דברי הפסוק, "השיבנו ד' אליך" (איכה ה כא) כל עוד אנו ראויים לתשובה - "ונשובה".

(אהל יעקב)